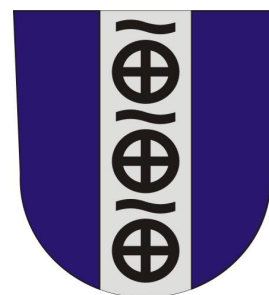

Viru-Nigula Teataja

Hind 0,2 €

nr 4 (206) aprill 2016

SÜDAMEKUU
LIIGU KOGU SÜDAMEST

Liikumine on elu ja südamerwise alus!

Margus Viigimaa, südamearst

Südamenädal, mida on Eestis regulaarselt tähistatud 1993. aastast, on muutunud nii oluliseks sündmuseks, et 2016. aastal viime läbi südamekuu. Aprillikuus toimub üle kogu Eesti südamerwisele pühendatud liikumisüritusi. Esimese nädala teemaks on liikumine ja vererõhk, teisel liikumine ja kehakaal, kolmandal liikumine ja kolesterool ning neljandal liikumine ja südamehaigused.

Regulaarne liikumine on parim viis ennetada südamehaigustesse haigestumist. See vähendab lisaks südamehaigustele ka diabeedi, kõrgvererõhutõve, vähi ja varajase surma riski, langetab kolesterooli ja kehakaalu, vabastab stressist ja depressioonist, annab energiat, parandab und, seksuaalelu ja ajufunktsiooni. Eesti Kardioloogide Selts soovib Euroopa juhistele toetudes, et terve täiskasvanu kehaline koormus peaks nädalas kestma vähemalt 2,5-5 tundi mõõdukal koormusel või 1-2,5 tundi intensiivsel koormusel. Seega pool tundi päevas kõndi igapäev annab lõviosa kehalise koormuse positiivsest toimest kätte!

Regulaarne liikumine normaliseerib vererõhku. Kõrgenenud vererõhk on väga tihedalt seotud liikumisvaegusega. Kehaline koormus tõstab vererõhku lühikeseks ajaks, aga peale koormust see langeb algväärtusest madalamale. Mida sportlikum Te olete, seda kiiremini vererõhk taastub. Regulaarne liikumine on ravimivaba

võimalus vererõhu langetamiseks. Süstoolne („ülemine“) vererõhk langeb regulaarse liikumisega 4-9 mm Hg. See efekt on võrreldav vererõhuravimite toimega. Sageli piisab vererõhuhaiguse algfaasis regulaarsest liikumisest ja tabletravi polegi vaja. Soodne toime vererõhule püsib ainult siis kui liigute regulaarselt. Kui muutute passiivseks, kõrgeneb ka rõhk. Liikumine aitab hoida kehakaalu normis. Ülekaalulisuse peamiseks põhjusteks on madal kehaline aktiivsus ja energiarikka toidu üleküllus. Kõrgenenud kehakaal põhjustab elukvaliteedi langust ja on paljude haiguste (kõrgvererõhutõbi, insult, südameinfarkt jne.) riskiteguriks. Ülekaalulistel aitab kaalu langetada kehalise aktiivsuse suurendamine. Igasugune liikumine kiirendab ainevahetust, mis jätkub ka mõnda aega pärast liikumise lõppemist.

Väljendunud ülekaaluga inimestele sobib suurepäraselt ujumine, kuna see ei ole suureks koormuseks liigetele. Kaalukaotus muudab liikumise kergemaks ja seega saate kehalist aktiivsust suurendada. Füüsilise koormuse mõõdukas regulaarne tõstmine on parim viis kaalu langetamiseks ja parema enesetunde saavutamiseks.

Liikumine parandab kolesteroolinäitajaid. Regulaarse liikumisega on võimalik langetada LDL-kolesterooli taset 10-15% ja tõusta HDL-kolesterooli taset 20%. Lisaks suureneb kolesterooli- ja valgupartiklite (lipoproteiinide) maht, mis kaitseb artereid lupjumise eest. ➔

Positiivseteks muutusteks vererasvades piisab 30 minutilisest regulaarsest liikumisest päevas.

Intensiivsem regulaarne aeroobne treening annab veelgi paremaid tulemusi.

Liikumine on väga vajalik ka südamehaigetele.

Ka haige süda vajab doseeritud koormust, et taastuda ägedast haigusest (südameinfarkt) või tulla toime kroonilise haigusega (südamepuudulikkus). Sobiva koormuse osas tuleb konsulteerida arstiga.

Ei tohi koormata südant üle täis kõhuga, peale sööki tuleb puhata vähemalt üks tund.

Vedelikupuudumus koormusel on oht südamele.

Jooge mõõdukas koguses vett koormuse eel, ajal ja järgselt. Katkestage koormus koheselt, kui tunnete valu südame piirkonnas, rütmihäireid, või järsku nõrkustunnet. Teatage sellest oma arstile.

Konsulteerige arstiga kehalise treeningu osas peale raviskeemi muudatusi. Mõned ravimid mõjustavad koormustaluvust väga oluliselt.

Südamearstina soovin teile kõigile mõnusaid tunde tervisespordi ja hobidega tegelemisel. Ilus kevadilm on parim aeg alustamiseks. Liikumine vabastab aju, tugevdab südant ja veresooni.

Kaitskem südamekuul üheskoos oma südant ja nautigem liikumisest tulevat jõudu!

RAHVAKALENDER - APRILL

mahlakuu, jürikuu

Puude mahl liigub. Tehti kariloomadele puhastusriituseid, õnnistati ja pühitseti töö algatajaid ning korrastati künni-külviiristu. Härjad-hobused, isegi ader said pärjad pähe, et hingedele heameelt teha, sest põlluviljakust saadi ikkagi esivanemate hingede abil. Tehti lepinguid suulistega sügisese pööripäevani, taluteenijatega kehtisid lepingud kevadisest pööripäevast marrasepäevani (mardipäev)

1. aprill – karjalaskepäev, naljapäev

Laudaloomade pidupäev.

Karjalaskepäeva taga ei ole mingit kristlikku püha ega pühakut, tegemist võib olla eelkristliku tähtpäevaga. 1. aprillil või siis kuu alguse „õnnelikul“ päeval, milleks olid teisipäev, neljapäev, laupäev, sooritati karja rituaalne väljalaskmine. Tegelik karjalask toimus hiljem. (Lauri Vahtre).

„Nii vara ei mäleta, kuu lõpus sai küll loomi lahti lasta kui neile enam sõime midagi panna ei olnud. Kolhoosi alguaastatel kraapisime heinalao põhju kui lumi veel maas oli, lumeta põllult riisusime vana ristikut. Kui kari välja sai, oli tore vaadata lehmade ja vasikate tagant üleslöömist ja kepslemist“ (Elise Rätsep)

„Sellel hommikul võttis karjapoiss salaja pajuurbadega vitsu ja läks enne teisi lauta. Seal vihtus ta kõiki loomi okstega, et need karjas vaikselt oleks, teda tunnustaks, et sigivus oleks suur ja kari Metsa-Jüri (hundi) eest kaitstud saaks. Kui karjane karja läks, oli tal märss kaelas, karjakepp (kiior) ühes käes, vits, mis võis olla ka ussinahkadega nõiavits, teises käes. Nuga võöl või kaelas nõõri otsas. Juhtivatele emasloomadele riputati kellukad kaela.“ (Aleksander Heintalu)

1. aprill on hilisemates traditsioonides tuntud ka naljapäevana. „Vaata, sul on sukas auk!“ Polnud seal auku ega midagi, nii tehti aprilli. Praegusel ajal aprillitegemist kahjuks enam suurt ei harrastata. Hea oli naerda kui liikus jutt, et Kunda kaubamajja on toodud tšehhi botikuid, mis olid vene ajal kõrgelt hinnas. Eks tormati neid ostma, aga tutkit!

Vingerpussi võis ka 30. aprillil teha. Tegelikult võiks aprill kandagi naerukuu nime.

7. aprill – maailma tervisepäev

Tervisepäev on ilmselgelt kalendrisse pandud tervise peale mõtlemiseks ja midagi tervise heaks tegemiseks. Nalja, naeru võiks rohkem olla, sest targad raamatud ütlevad: „Naer on protsess, millest võtab osa kogu organism. Tubli naerupahvak südamest kord päevas parandab oluliselt meie tervist ja pikendab eluiga.“

Selle aasta 23. veebruari nimetati esimest korda disainerite päevaks. Mõitlesin siis, et igasuguseid päevi on, kuid ei ole kuulnud arstide päevast. Nii kaua kui seda ei ole, võib tervisepäeval neile tänumeeles mõelda.

12. aprill - lennunduse – ja kosmonautikapäev

Uuem. Kalendris märgitud ei ole, kuid Gagarinit teatakse ja kosmoseuringud on teaduses tähtsal kohal. →

14. aprill – künnipäev, tuuleristipäev

Sel päeval kündma veel ei mindud. Aeti kasvõi üks vagu ennetava maagia tarbeks, oli siis lund maas või mitte. Kui vagu tuli hea, oli pool saaki käes. Nagu karjalaskepäevalgi, oli tegemist rituaalse toiminguga, kündma mindi siis kui maa tahke. Töötegemise õnnistamiseks valati künnimees veega üle, sellist puhastusriitust tehti teistegi tööde alustamisel.

„Künnipäeval pandi siga rangidesse – pidi ise hakkama toitu otsima. Pererahval oli söögiks puder, millest seasaba kui küünal välja vaatas – et künnimehel selg ei väsiks vili püsti seisaks“ (A. Heintalu). „Paljud Põhja-Euroopa rahvad on varasemal ajal jaotanud aasta neljaks võrdseks osaks selliste piirkuupäevadega: 14. jaan., 14. aprill, 13. juuli ja 13. okt. Soomlastel kannab 14. aprill suvipäivä nime ja see ei tähista mitte aastaaja, vaid poolaasta algust. 14. apr. – 13. okt. on suvepoolaasta, 13. okt. – 14. apr. talvepoolaasta. Aasta jaguneb küll mitut moodi, aga looduse järgi kaheks poolaastaks, milliseid ei tohi segi ajada aastaegadega.

Suuremat ilmaennustust karjalaske- ja künnipäeval ei toimunud. Jutu lõpetab L. Vahtre nii: „Igal juhul on künnipäeva näol tegemist vana ja kummalisevõitu tähtpäevaga, mille juured näikse olevat sügavamal ristiusust. Pealegi on tal ilus eesti algupärane nimi, millega enamus kalendri tähtpäevi kiidelda ei või.“

Tuuleristipäev

Tänapäeval ei teata. Vanal-vanal ajal olid meie taarausulistel esivanematel kõikides tähtsates pere- või külakesksetes pühades pudruriitused sees. Puder oli roaohvri peamiseid komponente. Üks pudru pidupäevadest oli kevadpühad. Faasi neljandast päevast alates iga nädal pärja-, lehe- ja tuulepühad. Kui olid küla pudruriitused, siis visati toit kaugele ja kõrgele – suunas, millisele väele määratud.

Tuuleemale öeldi: „Tuule valla valitseja, veered vetel, meredel, maadel madalail, kaugetel. Viljale too tuult ja vihma ... Kui sa tormates purustad vilja, vitsu tuleb sulle siis anda ... Puhu pehmelt paitades kui koristame põhku, heina niidame, vilja tuulame ... „

Kui kukkesid ohverdati, siis lausus veristaja: „Selle kirju kana saad sina, tuuleema, et hoiaksid rajud rahu ja tuulispead kotis.“ Tuuleeidelt kui jumaluselt oodati peale külvi tasast vihma.

On siis tuulepäeva juured siin ?

21. aprill - linnuristipäev (ei teata)

22. aprill - maa päev

Tänapäevasesest maa päevast ei tea. Keskajal toimus maapäeval maasakste ja feodaalühiskonna vabade esindajate nõupidamine. Juurde võiks lisada A. Heintalu sõnad meie esivanemate estide uskumuse pilgu läbi: „Kõik maast sündinud kivid, künkad, mäed ja orud on maaema sünnitis. Maaema ehk Maatar on Ürgema (emade ema Taara) tütar. Tema poole võib pöörduda kõiges, sest ta on lähim maine abistaja. Maaema kui Taevaisa elukaaslane on ajast aega olnud headuse sümbol, sünnitaja ja kasvataja.“

Toitja staatuses oleva maa tähtsust pole võimalik ülehinnata.

23. aprill - Jürripäev. Veteranipäev.

Kirikukalendris on märges: „Jüri (Georgios), märter Kapadookias (4. saj.)“

Jürripäev on rohkem põllumehe päev, selle päeva paiku lasti kari välja, alustati künnitöödega, vahetati töökohti ja koliti. Oli majandusaasta pööripäev. Eesti talupojale oli ta tähtsam kui aastat poolaastateks jagav künnipäev..

Päeva nimi tuleb legendaarsest lohetapjast Püha Georgiosest e. Jürist, keda on karja ja hobuste patroonina maalidel ja skulptuurides hobuse seljas kujutatud. Temalt otsiti kaitset ka huntide vastu, sest hundid olid tol ajal tõeliseks nuhtluseks. Kuulsast jüriöö ülestõusust on möödas 673 aastat.

„Jüripä lauba õhto põletadi valla pääl tuld, lasti püssi ja puhoti pasunaid“, rääkis maarahvas. Ülestõus võis jüritle traditsioonile mõjuda, kuid sellel päeval tulettegemine oli tõenäoliselt puhastusrituaal või maagiatorje karja huvides juba enne ülestõusu. Oli aeg enne ja pärast jürripäeva. Enne oli soovitav suplemas käia, kuid mahaistumine ohtlik. Enne püütud ussiga sai nõiduse läbi viia ja haigusi ravida.

Ussi ja jürripäeva seos võis tulla lohemaolt. Jürripäeval olid ilmavaatlused tähtsal kohal. (L. Vahtre) Viru-Nigulas toimub igal 23. aprilli õhtul jüriööjooks, mis saab alguse lõpeb kabelimäel. Pärast juuakse lõkke juures teed ja süüakse saiakesi.

Veteranipäev

Uuem, üks lipupäevadest. On tulnud sõdurite-ajateenijate välisriikides missioonil käimisest. On seal langenute, haavatute ja üleelanute tunnustuspäev.

25. aprill – Markuse e. äkksurmapäev

Evangelist Markuse mälestuspäev. Kirikukalendri paljud tähtpäevad on nime saanud märtrite ja pühakute järgi. „Päeva teatakse ka äkksurmapäevana, sest mitte ainult meie vaid ka teiste rahvaste seas otsiti Markuselt abi äkksurmade vastu, eriti loomade seas. Seos pahasoovliku surnu, eestikeelse nimetusega Mardus, Margus on ilmne.“ (L. Vahtre).

Mardus on teatavasti surnu käskjalg, ettekuulutaja, Virumaal nimetatakse teda marraseks. Äkksurma võib mardusega seostada, püha Markust mitte, teda kutsuti appi äkilste surmadega sõdimisel, niipalju seost siiski on.

28. aprill – leheristipäev

Ei tea, kui ehk sama lugu, mis tuuleristipäevaga.

Aastaid tagasi liikus 30. aprilli õhtul veider seltskond kabelimäe veerelt rahvamaja poole. Pikkade ninade, maskide ja luudaega nõiad huilgasid, tagusid trummi, tõrtsutasid teab, mis pille. Väiksemad rongkäigus ees, armas oli neid vaadata. Minki rahvamajja nõiatantsu vihtuma, vastu volbriööd.

Kas see jääb ilusaks mälestuseks ?

Lapsed teavad, et volbriööd jäetakse luud ukse taha ja et võib juhtuda kohutavat. Näiteks kõnnid, kõnnid vaikes mõttes ja järsku tuleb kunstkäsi põõsast välja.

Kui mahlakuul müristab, tuleb hea viljaaasta.

Heili TARJAN

Kasutatud: L. Vahtre „Maarahva Tähtraamatu“ ja A. Heintalu „Estide (tšuidide) hingestatud ilm“

VALLAVALITSUSES**8. märtsil****Vajaduspõhise peretoetuse maksimine**

Maksta vajaduspõhist peretoetust viiele avaldajale.

Maa ostueesõigusega erastamise võimalikkusest

Lugeda võimalikuks Lauda kat. üksuse, asukohaga Iila küla, ostueesõigusega erastamine hoone omanikule Kristjan Klauksile.

Pindala 0,3 ha, sihtotstarve tootmismaa.

* * *

Lugeda võimalikuks Kurna külas asuva Käärdimetsa kat. üksuse ostueesõigusega erastamine hoonete omanikule Hillar Ploompuule.

Pindala 1,26 ha, sihtotstarve elamumaa.

Kat. üksuse jagamine, sihtotstarbe määramine ja nime muutmine

Nõustuda Alari Aadlile kuuluva,

Iila külas asuva Kuusikmäe kat. üksuse jagamisega kaheks. Moodustada Kuusikmäe ja Metsanotsu kat. üksused, sihtotstarvetega maatulundusmaa.

* * *

Nõustuda Alari Aadlile kuuluva, Iila külas asuva Kruusimäe kat. üksuse jagamisega kaheks. Moodustada Kruusimäe ja Põssa kat. üksused, sihtotstarvetega maatulundusmaa.

Lihthanke algatamine

Viia läbi lihthange „Viru-Nigula katlamaja tugevoolu elektritööd“.

Moodustada hankekomisjon:

Esimees: Koit Oras

Liikmed: Raido Tetto

Guido Reimer

Ehitusloa kehtetuks tunnistamine

Tunnistada kehtetuks Viru-Nigula Vallavalitsuse 13.05.2013 korraldus nr 44 ja viia ehitusregistris sisse vajalikud paranduskanded.

Ehitusloa väljastamine

Anda välja ehitusloa Pada mõisa kasvuhuone rekonstrueerimiseks elamuks Pada külas, Aedniku maaüksusel.

22. märtsil**Toimetulekutoetuse ja täiendava sotsiaaltoetuse maksimine**

Maksta toimetulekutoetust 2138,24 € eest 15-le avaldajale.

* * *

Maksta täiendavat sotsiaaltoetust 102,04 € eest kahele avaldajale.

Üldhooldekodusse paigutamine ja ülalpidamiskulude tasumine

Tasuda Viru-Nigula valla eelarvest Lille turvakodus hooldusel viibiva isiku hoolduskuludest puudujääv osa.

Minihanke algatamine

Viia läbi minihange „Viru-Nigula spordihoone pallimängude saali puitpõranda

taastamistööd“

Moodustada hankekomisjon:

Esimees: Koit Oras

Liikmed: Raido Tetto
Guido Reimer

Projekteerimistingimuste väljastamine

Väljastada Aasukalda Farm OÜ-le proj. tingimused põllumajandusliku laohoone ehitusprojekti koostamiseks Aasu – kalda külas, Lassi-Uuetoa ja Väike-Lassi maaüksustele.

Hajaasustuse

programmi taotluste hindamine komisjoni moodustamine

Moodustada eelnimetatud komisjon alljärgnevas koosseisus:

Esimees: Arvi Paaver

Liikmed: Ene Ehrenpreis

Olav Kreen

Raido Tetto

Marit Laast

Riki, Köpi ja Forelli maaüksuste detailplaneeringu

koostamise algatamine

Algatada Mahu külas Riki, Köpi ja Forelli maaüksuste detailplaneeringu koostamine. Planeeritava ala suurus 2,38 ha. Eesmärk on ühe elumaja ja ühe abihoone ehitamine, Riki ja Köpi kinnistute sihtotstarbe muutmine elamumaaks, ehitusõiguse, tehnovõrkude paigutuse ja olulisemate arhitektuursete tingimuste määramine.

VALLAVOLIKOGUS

24. märtsil toimus Viru-Nigula Vallavolikogu kaheksanda koosseisu XXIV istung

Viru-Nigula valla 2016. aasta eelarve

Viru-Nigula Vallavolikogu võttis vastu määruse nr 6 „Viru-Nigula valla 2016. aasta eelarve“.

Viru-Nigula Vallavolikogu 28.02.2013. a määruse nr 1 „Viru-Nigula valla ametiasutuste palgajuhend“ muutmine

Muuta eelnimetatud palgajuhendi lisa nr 1 ja kehtestada see uues redaktsioonis.

Sünnitoetuse ja kooliminekuetoetuse määra kehtestamine

Sünnitoetuse määraks kehtestatakse 350 eurot. Kooliminekuetoetuse määraks kehtestatakse 150 eurot.

Arvamuse andmine kinnisasja omandamise

taotlusele

Toetada S.A. CITO OÜ-le Toomika külas asuva Meierimetsa (90202:005:1473; 13,66 ha), Unukse külas asuva Rannametsa (90202:006:0024; 48,28 ha) ja Linnuse külas asuva Pae (90202:001:0044; 18,32 ha) kinnistute omandamiseks loa andmist.

Vallavanemale töötasu määramine

Määrata vallavanema töötasuks 1400 eurot kuus.

Nõusoleku andmine kinnistute piiride omavaheliseks muutmiseks

Anda nõusolek Pekka Tapio Salonenile kuuluva Kaupsaare kinnistu (90202:006:0042) ja Viru-Nigula Vallavalitsusele kuuluva Sadama kinnistu (90202:006:0074) omavaheliste piiride muutmiseks.

Määrata Kaupsaare kinnistu uueks suuruseks 4,22 ha ja maa sihtotstarbeks maatulundusmaa.

Määrata Sadama kinnistu uueks suuruseks 4,41 ha ja maa sihtotstarbeks tootmismaa.

Hajaasustuse programm toetab elutingimuste parandamist maal

Hajaasustusega maapiirkondade majapidamistes elavad pered saavad taotleda koduse taristu väljaehitamiseks toetust rahandusministeeriumi hajaasustuse programmist.

Käesoleval aastal toetab riik hajaasustuses elavaid majapidamisi enam kui 1,2 miljoni euroga.

Toetuse abiga saab välja ehitada veevärgi ja kanalisatsiooni, teha korda koduõuest suurele teele viiva juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme. Riigi toetusele lisandub kohaliku omavalitsuse toetus ning kolmandiku kogumaksumusest panustab taotleja ise.

RAHANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Lääne-Viru maavanem kuulutas Lääne-Virumaal hajaasustuse programmi 2016. aasta voo ru avatuks 28. märtsist 2016. a.

Taotleja elukoht rahvastikuregistri alusel peab olema sama majapidamine, millele toetust taotletakse ja registrikanne ei saa olla hilisem kui 01.01.2016.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi :

veesüsteemid

kanalisatsioonisüsteemid

juurdepääsuteed

autonoomsed elektrisüsteemid

Hajaasustuse programmi rahastatakse Eesti riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste eelarvetest.

Toetuse summast, mis on maksimaalselt 66,67% abikõlblikest kuludest, tuleb 50% riigilt ja 50% kohalike omavalitsustelt. Toetuse maksimaalne suurus on 6500 eurot ühe majapidamise kohta.

Taotleja ja kaastaotleja rahaline oma- ja kaasfinantseering abikõlblike kulude osas peab olema vähemalt 33,33% ning toetus ei saa olla suurem kui 2/3 projekti üldmaksumusest, seega taotleja peab arvestama vähemalt 1/3 osas oma rahalise panusega.

Maksimaalse toetuse summa arvutamisel võetakse arvesse nii eelmistest hajaasustuse programmi voo rudest kui ka aastatel 2010-2012 hajaasustuse elektriprogrammist ja veeprogrammist saadud toetuse summa.

Taotlusi võetakse vastu Viru-Nigula Vallavalitsuses. Taotluste esitamise lõpptähtaeg on 31. mai 2016. a. Valla kontaktisik on Marit Laast, tel 32 29 631

Programmdokument, lisamaterjalid ja taotlusvormid on kättesaadavad Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse [kodulehel](#).

Maakondlik programmi kontaktisik on Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist Mari Knjazev, tel 325 8013, e-post mari.knjazev@laane-viru.maavalitsus.ee.

Hajaasustuse programmi 2016. aasta voo ru infopäev toimub 28. aprillil 2016. a. algusega kell 15:00 Lääne-Viru maavalitsuse suures saalis (II korrus).

Viru-Nigula Hariduse Selts innustab vallarahvast SÜDAMEKUUL rohkem liikuma.

**Tervisepäeva 5. etapp 10. aprillil kell 10.30 Pada aida juures
Jüriöö jooks 23. aprillil kell 19.30 Maarja kabeli juures koos
naiskodukaitse ja kaitseliiduga**

Külade matkamängu neljas etapp toimus 27. märtsil Võrkla külas. Et kuupäev sattus olema just lihavõttepäeva, oli korraldajatel veidi ka kõhklus, kas sel päeval ikka sobib ringi traavida. Otsustasime siiski, et päeva sportimisele pühendamise ei peaks riivama kellegi eetilisi tõekspidamisi ja viisime oma matka läbi, jänesekõrvade ja värviliste munadega pühademeeleolu omalt poolt toonitades.

Kokku oli tulnud 72 inimest. Mängu korraldust toetas rahaliselt EELK Viru-Nigula Kogudus. Küsimusi aitas ette valmistada külaelanik Allan Lilleorg, kellele matkajad on eriliselt tänulikud, sest olles ise kombekohasel jumalateenistusel, usaldas ta matkajaid oma õuele. Lisaks aitas ta ette valmistada puude koore järgi eristamise ja vanaaegse püksisääreklambri äratundmise ülesanded.

Fotoreportaaži tegi Andres Ehrenpreis ja matkajaid toitlustasid jälle Ülle Viller ning Enno Puusepp. Suur tänu ka Vasta Kooli noortele, kes kohtunikuülesandeid täitsid ja mängule põnevust lisasid.

Järgmise tervisepäeva külast, Padast, on valla ajaleht kirjutanud juba mitmeid kordi. Soovitame tutvuda Heili Tarjani artikliga 22. juuli 2013 ja otsida ise võimalikult palju muid allikaid. Et küsimused kontrollpunktides on sageli koostatud nii, et tuleb kasutada oma nutikust, siis faktide tundmisel ei olegi määravat tähtsust. Pigem püütakse küsimuse kaudu kohainfot avada ja pakkuda ahaa-elamust. Seetõttu ei hakka enne Pada etappi pikalt lugu jutustama. Tulge kohale, saate ise näha, mis ja kus seal asub ja kunas midagi toimus. Küsimused ei ole seekord mängu peamine osa, südamele olulisem on ikka füüsiline koormus.

Pada aida perenaine Anne Herm võõrustab meid lahkelt oma kinnistul, noored kohtunikud korraldavad põnevaid osavusülesandeid ja taas lõpetame päeva ühise kosutava lõunaga.

Ootame kõiki tervisesõpru SÜDAMEKUU tervisepäevadele - võib-olla algab teil just sellest kuust uus elustiil, mis tugevdab südant ja lisab elujõudu. Lisaks aitab sportimine liita ka meie vahvat kogukonda ning olla vallana tugevamad.

SÜDAMEKUU
LIIGU KOGU SÜDAMEST

Ene EHRENPREIS

Eha Piirsalu **14.09.1947 - 28.03.2016**

Eha Piirsalu sündis ja kasvas üles Rakveres, siin lõpetas ka keskkooli.

Peale kooli lõppu astus Eha Tartu Ülikooli inglise keelt õppima ja asus õpingute kõrval kohe ka tööle.

Vasta kooli tuli Eha Piirsalu 1977. ja töötas siin õpetajana 24 aastat kuni 2001.a-ni. Juba eelmisest töökohast tuli talle kaasa loominguilise ja noorsootöös väga tegusa inimese maine. Vasta koolis õigustas ta seda igati.

Ta oli aktiivne ja organiseerija nii koolis kui rahvamajas, koos Tuuli Rikkolase ja Antonina Lohoga algatas ja viis läbi palju edumeelseid ja toredaid üritusi.

Luulekavad, omakirjutatud jõulumüsteeriumid või näidendid, millega mööda Eestit esinemas käidi, agitbrigaadi esinemised, millega Tallinnast tunnustust toodi, põnev inglise keele õpiring täiskasvanutele-kõik näitasid suurt loovust, aja ja töö panustamist. Sel ajal tehti kõike seda ilma sunduseta, rahata, vabatahtlikult.

Paljudel pidudel oli ta pidude käimatõmbajaks ja läbiviijaks, naerutades rahvast oma humoristlike kavadega.

Eha oli võibolla esimesi inimesi Eestis, kes TEEME ÄRA analoogse puhastusaktsiooni algatas. See oli 80-ndate keskel, kui ta Action Day üritusena koos oma klassi õpilastega sõitis jalgratastel Viru-Nigulast Rakverre. Igal ratturil oli suur must kilekott, kuhu kogu selle pika tee vältel tee äärest prügi korjati. Linna jõudes olid pea kõigil need kotid prügi täis. Turuplatsil pandi need korraks maha ja esineti looduse puhastamise teemalise agitkavaga.

Eha oli loominguiline, kirglik, soe natuur. Ta oli Andja, abivalmis, hooliv, sõnapidav. Oma tegemistega rikastas ta palju meie kohalikku kultuurielu. Jääme teda tänutundega meenutama. Ja eks õpetajast räägivad kõige paremini tema õpilased...

Ei tulek ega minek ole meie endi teha, vaid see, mis sinna vahele jääb, see on elavate mäletada.

HEA ÕPETAJA EHA...

Meie teed ristusid sinuga Vasta Põhikoolis (tänapäevaks Vasta koolis). Olid meie klassijuhataja, inglise keele ja ajaloo õpetaja. Oma kutsumusse, õpetajatöösse, panustasid sa palju. Meie kümnekesi olime justkui sinu oma lapsed. Nii sa ju armastasid meid kutsuda... Sa andsid kogu oma tähelepanu ja hoolimise meile. Palju vaba aega kulus samuti meile. Sinu planeeritud ühistegevused olid suure pühendumusega ette valmistatud. Näiteks traditsioonilised emadepäevad. Mäletan hästi, kuidas emadele almanahhe valmistasime või eeskava harjutasime. Eriti hästi on meele üllatus emadele kui minu isa vana bussiga maja ette sõitsime ja tupp „sadasime”. Või siis hoolikalt ette valmistatud, unustamatud öised salakirjadega maastikumängud. Koolinäidendid olid loomulikult omaette klass. Sündmusterohked ja pikad jalgrattamatkad olid samuti sinu firmamärgiks. Eriti on meele meie klassi kevadine rattamatk Toolsele või siis Action Day raames toimunud prügi korjamise matk Rakveresse. Inglise keele tunnid, mis erinevalt

teistest, algasid meil aasta varem, olid tänases mõttes revolutsioonilised. Materjale, mille järgi õpetada polnud. Kõik tuli meil sinuga ise teha. Pallidest meisterdatud nukud või siis näiteks „Punamütsikese” etendus meie vanematele ei unune iialgi.

Uskumatu oli see, kuidas sul õnnestus kaasata erinevatesse tegevustesse ka meie vanemaid. Sa olid hea läbirääkija ning oskasid alati oma suurepäraseid ideid teistele meeldivaks ja põnevaks teha. Või siis motiveeris neid hoopis sinu pakutud tasu- kolm hernekommi? Sa tegid oma töös palju rohkem, kui õpetajaamet seda nõudis. Suured tänud sulle selle eest! Arvame oma kaasõpilastega, et parim oskus oli see, et sa

suutsid iseenda üle naerda ja nalja visata. Sul oli suur süda, sa julgesid hoolida ja erineda. Sa püüdsid alati olla rõõmsameelne, kuigi vahel võis see sulle väga raske olla.

Armas õpetaja, aitäh sulle, et sa olid meile meie teiseks emaks. Loodame siiralt, et seal, kus sa praegu oled, on sul kerge ja hea olla. Valva vaikselt oma lähedasi ning hoiu ka meil silma peal. Meie ei unusta sind kunagi...

1995.a. lõpetajad Krista, Malle, Karmen, Priit, Evelin, Viika, Marti, Märt, Marje, Karin.

Märtsikuu Vasta koolis

Us kuu oli koolipere jaoks traditsiooniliselt õppimisterohke, kuid sinna mahtus ka mitmesuguseid põnevaid tegemisi.

4. ja 11.märtsil korraldasid 8.klassi õpilased Bryan, Germa ja Remi oma loovtöö raames vahvaid orienteerumismänge.

10. märtsil kohtusid 8. ja 9. klasside õpilased Rajaleidja keskuse karjääriinfo spetsialistidega. Noortele anti infot edasiõppimisvõimalustest, korraldati mängu.

16. märtsil toimus lastevanemate päev. Juba hommikust alates oli kõikidel lastevanematel võimalus osaleda laste koolitundides. Toimusid nii tavapärased koolitunnid kui ka KIVA (Kiusamisest Vaba) tund. Selle päeva üheks diskussioonitekitavaimaks tunniks oli klassiarutelu koolivormi teemal. Kõikide klasside õpilased ja nende vanemad said oma sõna sekka öelda ning arvamust avaldada.

Ühisel koosviibimisel saalis said kõik klassid tutvustada oma mõtteid ning teada anda oma lemmikkoolivormi variant. Lisaks oli oma koolivormi tutvustama ja kogemust jagama tulnud Rakvere Eragümnaasium.

28. märtsil toimus veeremuna võistlus algklassidele. Iga õpilane sai osaleda ühe keedetud ja kaunistatud pühademunaga. Selgitasime välja klasside tublimaid veeretajaid. Kõige pikemalt veeres aga 4. klassi Mihkli pühademuna (üle seitsme meetri).

Koolivormist

16.märtsi lastevanemate päeva raames toimus arutelu ka koolivormi teemal. Koolivormi teemat on arutatud ka varemgi, kuid täpsemaid näidiseid või konkreetseid mõtteid kirja pandud ei ole. Eelnevalt toimus selleteemaline vestlus ka Vasta kooli hoolekogus.

Hoolekogu liikmed leidsid, et koolil võiks olla koolivorm, kuid pidasid vajalikuks teemat kõikidele osapooltele hästi tutvustada ning arvamust küsida. Seepärast tegime koostööd koolivormi tootva firmaga Norrison OÜ.

Töötasime ühiselt välja mitmeid näidiseid sellest, missugune koolivorm välja võiks näha. Seda ennekoike seetõttu, et oleks nii õpilastega, õpetajatega kui ka lastevanematega millestki täpselt kõneleda. Klassides toimunud aruteludes jagasid õpilased järgmisi mõtteid:

- koolivorm on hea mõte, sest siis jääb ka kiusamist riietumise põhjusel ära
- koolivorm on hea mõte, sest nii on meie koolis üldpilt viisakam
- koolivorm on hea mõte, sest nii on meie koolil oma „nägu“
- koolivorm on hea mõte, sest nii on hommikuti riietumise muret vähem
- koolivorm tõstab meid teistest rohkem esile

Täiesti koolivormi vastaseid oli ka. Näiteks üks klass leidis, et koolivorm on liiga kallis. Samas aga olid ülejäänud õpilased koolivormiga kas nõus või pigem nõus. ➔

Rakvere Eragümnaasium tõi välja oma kogemusi koolivormi teemal. Näiteks on nende koolis kasutusel koolivorm olnud juba neli aastat. Kasutatakse vähemalt ühte koolivormi eset. Ühe toote hind on orienteeruvalt 20 eurot.

Nii õpilased kui ka lapsevanemad on täheldanud, et koolivormi kasutades on palju lihtsam võimalus lapsi hommikuti riietada. Tekkinud on suurem ühtsustunne ning pidulikel puhkudel on üldine pilt koolis ilusam. Kohaletulnutele tutvustati koolivormi esemeid, jagati kogemusi, vastati küsimustele.

Iga klass valis kolmest variandist välja ühe lemmiku. Variantide väljatöötamisel oli oluline see, et vormirõiva peal oleks kooli logo ning võimaluse korral ka Viru-Nigula rahvariide seeliku mustri triipe. Õpilaste lemmikuks variandiks oligi variant, kus need kaks elementi esitletud olid.

Koolivormi tellimine hakkab toimuma läbi Norrison OÜ tellimiskeskonna. Kasutada võiks vähemalt ühte koolivormi eset (vest, pihikseelik, T-särk, pikkade varrukatega särk, sall, lips, kaelarätik).

Soovijad võivad loomulikult tellida mitut eset. Täpne tellimisinfo pannakse üles nii kooli kodu- kui ka facebooki lehele.

Koolivormi kohta saab jooksvalt ka Krista Leppiku käest.

Krista Leppik

Vasta Kooli huvijuht

Lasteaed tähistas 8. märtsil naistepäeva, paistsime silma täpilisest riietuses, toimus ühine mängupidu saalis.

14. märtsil tähistasime emakeelepäeva, panime rõhku rahva kultuuripärandile – liisusalmile.

28. märtsil tähistasime teatripäeva, kus iga rühm esitas lavastuse: Jänkud – “Naeris”, Lepatriinud – “Lihavõtte pesa” ja Liblikad – “Munake”.

õp. Karmen

Võtab eraisikutelt 22.,23.,29. ja 30. aprillil 2016

T A S U T A

Vastu asbesti sisaldavaid jäätmeid (eterniiti)

Vastuvõtt toimub reedel kella 9.00 kuni 17.30ni ja laupäeval 10.00 kuni 15.00ni Lääne-Viru Jäätmekeskuses Piiral.

HEAD METSAOMANIKUD !

Metsanduslike toetuste taotluste esitamise tähtajad 2016. a:

Natura metsatoetus – 4. – 22. aprill

Metsameede – juunis

Pärandkultuuri säilitamise ja eksponeerimise toetus – 30 juuni

Metsade uuendamise toetus – 15. juuli

Maaparandustööde toetus – septembris

Vääriselupaiga kaitseks sõlmitakse lepinguid kogu aasta vältel.

Metsakonsulent Kalev Jaanson

Rakvere Metsaühistu, Kunderi 6, Rakvere

metsayhistu@rmy.ee tel: 32 27 845

Sünnipäevad aprillis

Elise Rätsep - 92 (18.04)

Robert-Valfried Roosaar – 85 (02.04)

Dagy Gordejev – 84 (11.04)

Marie Allas – 83 (01.04)

Ivan Klimenko – 82 (28.04)

Helgi Lello – 81 (02.04)

Heldur Sulger – 81 (19.04)

Aadu Kokk – 80 (01.04)

Heinar Eriks – 80 (18.04)

Vaike-Marie Küngas – 80 (24.04)

Anton Holm – 75 (25.04)

Krista Jürjental – 70 (02.04)

Rutt Kotke 70 (23.04)

Slavik Astašenkov 70 (25.04)

Linda Muttik 70 (30.04)

Palju Õnne !

PILGUHEIT RAAMATUKOGU TEGEMISTELE

Et käesolev aasta on kuulutatud merekultuuriaastaks, siis on hetkel üleval näitus mereteemalistest raamatutest pealkirja all „Meri on, meri jääb“, kus on eksponeeritud 54 raamatut.

Sõbrapäevaks sai valmis näitus „Sõprusest sünnivad laulud“, mille 38 välja pandud teose hulgas oli nii tsitaate, laule kui ka luuletusi. Heljo Männi 90. sünnipäeva tähistasime näitusega „Heljo Mänd 90“, kus võis uudistada 41 raamatut. Naljapäeva puhuks on näitus „Nali naljaks“, mis sisaldas 38 raamatut, nii anekdoote kui humoreske. Lastele toimus üritus „Küünlapäev ja küünlad“, mis puudutas nii küünalde ajalugu kui ka rahvakalendri tähtpäeva. Mängiti ka õppemängu. Raamatuillustraatoreid tutvustati üritusel „Illustratsioon raamatus“. Rääkisime pikemalt Ilon Wiklandist, Siima Škopist ja Günter Reindorfist, käsitlesime nende tehnikaid ja vaatasime raamatutest nende kauneid illustratsioone. Erilise tähelepanu all oli Siima Škop, kes hiljaegu meie hulgast lahkus.

Keelepäeva tähistamiseks sõnavara rikastamise mänguga „Pime kana leiab tera“.

Täiskasvanutele toimus Helju Petsi raamatu „Meespead“ arutelu. Suur huvi oli nii raamatu kui ka autori vastu. Järgmisena hakkame arutama Saale Väesteri raamatut „Lootusetu juhtum“, mis räägib sotsiaaltöötajate tööst üksikema aitamisest, kes tundub lootusetu juhtumina oma eluga hakkamasaamisest ja 6-aastase poja kasvatamisest. Kes soovib arutelul osaleda, on oodatud raamatut laenutama, juhul kui seda koduses riiulis ei ole. Enim küsitud raamatutest on kohal menukate apteeker Melchiori lugude autori Indrek Hargla uus kriminaalromaan „Raudrästiku aeg“, mille tegevus toimub alternatiivajaloolises muinasaja Eestis.

On küsitud ka Andrus Kiviräha lasteraamatut „Oskar ja asjad“, mis on hinnatud üheks eesti kaunimaks koos 24 omasugusega.

Ajaloo huvilistele võiks pakkuda huvi Kate Williamsi „Josephine“, mis räägib Prantsusmaa kõige mõjukamast naisest, kes ei olnud mingi iludus, kuid suutis ühe seelikukeerutusega orjastada mehe, kes hoidis hirmu all tervet Euroopat. Temast sai Napoleonile mõistev kaasa, kes oskas ka rahvale meele järele olla.

Jonathan Clementsi raamat „Mannerheim“ räägib kahekümnenda sajandi suurkujust, Venemaad

teeninud noorest Soome ohvitserist Gustaf Mannerheimist, tema tegutsemisest Mandžuurias, Hiinas ja Jaapanis. Raamat annab meile lummava ülevaate seiklejast, maadeuurijast, kes seejärel aitas se pistada uut riiki.

Endise Tartu linnaapea Roland Ilpi koostatud raamatus „Tartlaste meenutusi ajas“ käsitletakse piisava põhjalikkusega perioodi, mil ränki sõjakahjustusi saanud linna üles ehitati, antakse ülevaade linna juhtimisest nõukogude okupatsiooniperioodil ning süvenetakse linna tänastesse probleemidesse.

Küülikukasvatavatele osutuvad kindlasti vajalikuks kaks Salme Miti raamatut „Küülikukasvatus“ ja „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine“.

Huvitav on ka Marko Kalduri raamat „Salapärase Eesti“, kus on kirja pandud paljudelt inimestelt kuulnud kummalised ja seletamatud kogemused salapäraestest ja müstilistest paikadest Eestis. Iga juhtumi juurde on kogutud ajaloolisi fakte, teaduslikke hüpoteese või infokilde, mis aitavad lahti seletada mitmete senini saladusse jäänud sündmuste põhjusti.

Esoteerikahuvilistele on nüüd pakkuda Doreen Virtue raamat „Ingliteraapia käsiraamat“, millest peaks saama teada, millal milliste inglite poole pöörduda, kuidas aidata oma perekonda ja sõpru. Raimond A. Moody „Elu pärast elu“ on esimene uurimus, mis heitis valgust surmalähedastele kogemustele. See on lootusrikas teos, mis leevendab surmahirmu ja leina.

On veel palju, palju huvitavat nii kriminaalromaanide kui ka lasteraamatute hulgas, kuid õigem on nad ise üle vaadata.

Kohtumiseni ja kaunist kevadet!

Hiie Kivilo

KULTUURISÜNDMUSED:

15. aprillil kell 12.00 rahvamajas Viru-Nigula laste lauluvõistlus „Vastakad viisid“

* * *

24. aprillil kell 16.00 Viru-Nigula lasteaias väikelapse päev – eelmisel aastal sündinud laste päev.

* * *

22. aprillil Maarja kabeli juures kell 19.30 Jüriöö jooks. Kaasa tõrvik !

Viru-Nigula naised tänavad „Viru-Nigula Mehi“ lustaka ja meeleoluka naistepäeva kontserdi eest !